

BOLYS JONYNAS

SUKILIMAS VEIVERIŲ MOKYTOJŲ SEMINARIJOJE 1905 M.

Pralaimėjus karą su Japonija, pačioje Rusijoje ir Lietuvoje kilo gana rimti neramumai. Rusų caro valdžia, bijodama rimto sukilimo, pradėjo rodyti žmonėms didesnę palankumą, ir 1904 metais atsaukė lietuviško rašto draudimą, o 1905 metais Vilniuje susirinkęs Didysis lietuvių seimas ragino lietuvių visuomenę priešintis rusų administracijai ir reikalauti daugiau teisių lietuviams iki suteikimo nors autonominės. Neramumai plėtėsi po visą Rusijos imperiją. Lietuvoje tais laikais labai veiklus buvo lietuvių moksleiviai. Suvalkijoje aktyviai veikė Marijampolės gimnazijos gimnazistai, o Veiveriuose Veiverių mokytojų seminarijos seminaristai. Tos dvi mokslo žinybos palaikydavo tarp savęs glaudų kontaktą. Numalšinti kaip vienu taip ir kitus, Rusijos caro reakcijos valdžia siuntė baudžiamuosius kazokų būrius, kurie be pasigailėjimo leido į darbą savo naikaikas.

Veiverių mokytojų seminarijos seminaristai pirmame savo mitinge tarp kitko raštu pareikalavo, kad seminarijoje, kaip skirtoje vien lietuviams ruošti mokytojus, būtų privaloma lietuvių kalba, nes 90% moksleivių sudarė lietuviai. Seminarijos vadovybė, ypač inspektorius Olivirenko, tam pasipriešino, o negalėdamas moksleivius nuraminti, seminariją uždarė.

Tai buvo prieš pat Kalėdas. Kada mokiniai išvažinėjo po namus, aktyvesnius, apie 30, Suvalkų gubernatoriaus įsakymu, žandarai ir zemsargiai pradėjo gaudyti ir suiminti. Kai kurie, apsisaugodami nuo arešto ir kalėjimo, slaptai perbėgo Vokiečių sieną ir atsikūrė Amerikoje, pvz. Milukas. Aš ir mokslo draugai Stebulis ir Mickevičius buvome suimti ir pasodinti Vilkaviškio kalėjime vienam mėnesiui — buvome nepilnametėiai. Ten mus lankė pažangūs vilkaviškiai lietuviai, atnešdami maisto ir literatūros.

Laikė mokiniių streiko ir reakcijos metu Veiveriuose mums daug padėjo ir gelbėjo buvusios tuomet seminarijos kapelionas kun. Andziulis. Jo jau nėra gyvyių tarpe, bet apie jį kiekvienas tų laikų veiverietis iki šiai dienai maloniai atsimena. Dauguma kitų dvasiškų, ypač sulenkę klabonai, buvo aršūs sukilėlių priešai, net juos išdavė rusų caro zemsargiams, mus vandinami cecilikais, laisvamaniais.

Sekantais metais seminarijos vadovybė mus vėl sukvietė baigti seminariją, bet kaippaudą turėjom laikyti kvotimus ir tą patį kursą. Lietuviu matematinės mokytojo Kairūkščio jau neradom, — jis buvo iškeltas kitur, o jo vieton atkeltas rusas Sniesko. Tai buvo pagyvenęs ir prityręs pedagogas, švelnus būdo. Tačiau mums nepatiko, kad buvo iškeltas lietuvis, o jo vieton atsijustas rusas. Jis tai jautė, o pas mokinius neapykanta vis augo. Turėjome ir slaptą kuopelę. Vieną vėlyvą vakarą išgirstam, kad mokytojas Sniesko per langą peršautas ir skubiai išgabentas į Kauno ligoninę, kur jam išėmė iš šono įstrigusią revolverio kulka. Tardymas parodė, kad ta kulka atatikto vietos eigulio Starkaus revolveriui, o to eigulio sūnus buvo aktyvus seminarijos pirmojo kurso 17 metų mo-

kyns. Tardytojas ir policija nustatė, kad ne kas kitas šovė kaip tik mokyns Starkus. Tėvui nežinant, esą, paėmė revolverį ir peršovė mokytoją Sniesko. Starkus buvo suimtas, tardomas, o karo stoviui esant, byla perduota Vilniaus karo lauko teismui. Jam grėsė mirties bausmė. Mokyns Starkus aiškino, kad jis nekaltas, ne jis šovęs į Sniesko, kad tuo metu, kada buvo daromas pasikėsinimas, jis su kitais mokiniais ruošė pamokas ir kad tą gali palūdyti net keletas dešetki mokinių, su kuriais jis buvo.

Teisman į Vilnių buvo išaukta liudininkais apie 30 seminaristų, tame skaičiuje buvau ir aš. Nuvažiavus į Vilnių, mus geležinkelio stotyje sutiko miesto policija ir išskirstė po viešbučius. Stropiai buvome saugojami. Bylos svarstymo metu pilna salė buvo stebėtojų ir liudininkų. Starkus, nedidelio ūgio jaunuolis, buvo iš kalėjimo atvežtas kalinio rūbais ir nuskusta galva. Jį saugoti buvo pastatyti du nuogais kardais sargybiniai. Kaltino kariškis pulkininko uniformoje prokuroras, zemsargiai bei kiti valdžios pareigūnai. Gynė žymus advokatas, kurio pavardė neprisimenu.

Tais laikais politinius kalinius gindavo žymūs advokatai be atlyginimo. Mes visi, kaip vienas, tvirtinom teismui, kad jis negalėjo tą nusikaltimą padaryti, nes tuo metu buvo su mumis. Teismas, po ilgų svyravimų ir neturėdamas tvirtų įrodymų, paskelbė sprendimą „nekalta“. Sargybiniai tuoj sukūdo nuogus kardus į makštis ir nuo teisiamąjį pasitraukė. Mes, mokiniai, puolėm prie Starkaus ir ant rankų išnešom iš teismo salės. Ten jis persirengė į seminaristo drabužius, ir jį nusivedė į artimiausią valgyklą, kur jį vaišinom ir dalinomės įspūdziais. Vėliau jo artimieji nusivežė jį į namus.

Antrą dieną jis buvo vėl suimtas, nes, kaip vėliau paaiškėjo, ten, kur jis gyveno, klouno šiauduose buvo rasta nelegalė literatūra ir proklamacijos, nukreiptos prieš caristinę valdžią. Nakčiai jis buvo uždarytas Veiverių valščiaus arešto kambaryje, bet iš ten jam buvo sudarytos sąlygos pabėgti, ir jis pabėgo į Vokietiją, o iš ten iškeliauja į Ameriką. Kaip jis Amerikoje įsikūrė, gyveno ir ar dar gyvas, — žinių neturiu.

Jaunatvė yra trūkumas, kurs diena iš dienos taisyosi.

Gyvenimas be meilės — vasa-ra be saulės.

Kas nieko kito neturi, o vien tik dorybes, tas nėra nei kiek geresnis už tą, kuris nieko kito neturi kaip tik ydas.

J. VLKS

“LIETUVOS TSR ISTORIJS ŠALTINIAI”

Apkarpyta ir rūpestingai sušukuota reklamai knyga

Bendros žinios

1961 m. pabaigoje pasirodė Lietuvos TSR valstybinės, politinės ir mokslinės literatūros išleista knyga Vilniuje „Lietuvos TSR istorijos šaltiniai“ IV tomas — Lietuva buržuazijos valdymo metais.

Knygą redagavo J. Žiugžda. Rinkinio sudarytojai ir skyrių redaktoriai: J. Marcinkevičius (I—III skyriai) ir A. Gaigalaitė (IV—VII skyriai). Knyga turi 778 puslapius, o su priedais: svarbesnieji 1919—40 metų įvykiai, geografinių vardų rodyklė bei pavardžių ir chronologinių šaltinių sąrašas — 862.

Pratarmėje pasakyta, kad Lietuvos TSR istorijos šaltinių IV tomo dokumentai archeografiškai parengti pagal 1955 m. Maskvoje išleistas dokumentų leidimo taisykles, parengtas TSRS Mokslų akademijos istorijos instituto, TSRS vyriausios archyvo valdybos ir valstybinio istorinio — archyvinio instituto.

Si pratarmėje pastaba gal buvo ir nereikalinga, nes be Maskvos nurodymų ar jos sudarytų taisyklių ar gali kas nors pavergti Lietuvoje ištos srities nepriklausomo, savarankaus darbo pasirodyti?

Redaktorius J. Žiugžda yra žinomas kaip „sovietski istorik“, tai ir toji knyga panašiai sutvarkyta — parinkti tokie dokumentai, taip jie sudėstyti, įvairiais prierašais įvardinti, kompartijos atsisaukimais pamarginti, kad visa tai patarnautų „sovietskai“ istorijai ir gerai pareklamuotų kompartiją.

O kas į šios knygos paskelbtos dokumentus bei delnauplauškos kompartijos atsisaukimus gerai išskaitys, tas dar labiau patirs, ko vertas yra Sovietų Rusijos istorijos mokslas, kartu prievartaujamas ir pačioje pavergtose Lietuvoje, ir ko verta komunistų skelbiama „pravda“ — visviena kam toji „pravda“ turi patarnauti — ar istorijos bei visuomenės mokslui ar jų politikai.

Darbo įdėta daug, dokumen-

tai kruopščiai parinkti, kas patarnautų maskolių „pravdai“.

Jau pats knygos pavadinimas „Lietuvos TSR istorijos šaltiniai“ yra savo rūšies falsifikatas.

Kai žvalgais po tuos „istorijos šaltinius“, tai savaime susidaro įspūdis, kad jau atėjo tas laiko tarpsnis, kai diktatūros ugdymo laukia baiminis dėl savo likimo, negu jų valdomieji.

Kapsuko išmintis

Toje knygoje pirmuoju „istoriniu“ dokumentu įdėtas V. Kapsuko pranešimas padarytas 1921 m. spalio 24—29 d. Lietuvos komunistų partijos III suvažiavime.

Dabar skaitant tą „istorinį“ dokumentą, tenka tik šypotis ir stebėtis V. Kapsuko menkyste, jo politišku trumparegiškumu bei nenusimanymu ūkio srityje.

Šis Maskvos įpirštas Lietuvos idolas tada ėmėsi įrodinėti, kad pasaulinė proletarų revoliucija yra neišvengiama, o save laikantį neklaidingu, o panašiai apie jį pasisakyta 1926 m. „Komunisto“ Nr. 4 Lietuvos komunistų partijos centro komiteto str. „Politinės ir ekonominės kapitalizmo stabilizacijos klausimais ir mūsų partijos taktika“.

O štai „Lietuvos TSR istorijos šaltinių“ IV tomo redaktoriai rado reikalo tą V. Kapsuko menkavertį pranešimą įdėti lyg ir vedamuoju, įrodančiu pranašumą... Tų juokelių iki kelių...

lių karo laiku buvo rekvizuota apie 50%.”

„Toliau matome, kad 1922 m. gyvulių skaičius pasiekė normos, kuri buvo prieš karą, o sekantais metais jau viršijo, siekdamas 111,9% arkliais, 139,9% galvijams, 126,8% kiaulėms ir 122,6% avims“.

Taip rašė ne koksai ten buvė, bet tada jau komunistas Rapolas Rasikas, aukštusius ekonomikos mokslus studijavęs Krokovoje. Tiesa, tokiomis savo raštais R. Rasikas komunistams neįtikio, jis jų tarpe dingio be žinios.

Apie jį tik „Lietuvos TSR istorijos šaltinių“ III tome pasakyta: „Rasikas, Rapolas — karveivis, aktyviai dalyvausė Di-
džioje spalio revoliucijoje, 1918—1919 m. Tarybų Lietuvos karo komisaras, vėliau gyvenimo Tarybų sąjungoje“. Apie jį mirtį samoningai nutylėta ir iki šiol jo vardas nėra reabilituotas.

Na, tiesa pasakius, kad ir patys lietuvių kalbą vartoję komunistai nebuvo geros nuomonės apie V. Kapsuką kaip savo pažiūrose netvirtą, nesugebantį nuosaikiai galvoti, nenusimantį ūkio srityje, savais išvedžijimais kitus klaidinantį, o save laikantį neklaidingu, o panašiai apie jį pasisakyta 1926 m. „Komunisto“ Nr. 4 Lietuvos komunistų partijos centro komiteto str. „Politinės ir ekonominės kapitalizmo stabilizacijos klausimais ir mūsų partijos taktika“.

O štai „Lietuvos TSR istorijos šaltinių“ IV tomo redaktoriai rado reikalo tą V. Kapsuko menkavertį pranešimą įdėti lyg ir vedamuoju, įrodančiu pranašumą... Tų juokelių iki kelių...

Nesąmonė ir įrodymai

Tos knygos antras dokumentas užvardytas taip: „1919 m. balandžio 12 d. — Pranešimas spaudoje apie sudėtį Ministrų kabineto vykdytuoju buržuazijos diktatūros įtvirtinimą 1919 m.“

Nesąmonė! Tas Lietuvos ministrų kabinetas buvo plačios koalicijos pagrindu sudarytas. Be visų iki tol veikusių politinių srovių atstovų, į jį įėjo žydių, gudų atstovai ministras, o taip pat ir tokie asmens, kurie nebuvo įsijungę į bet kurios politinės srovės veikimą.

Tai kokia čia gali būti kalba apie „buržuazijos diktatūros įgyvendinimą“, jei toje valdžioje visų gyventojų sluoksniams turėjo savo atstovus?”

Toliau seka du Sovietų Rusijos užsienio reikalų liaudies komisaro pranešimai, siūlančiai pradėti taikos derybas.

Tai proga Lietuvos jaunimui įsitikinti, kad Maskva tikrai kartu ėjo prieš Lietuvą, jei prašėsi taikos derybų. Šito nei Kremliaus didvyriai iš istorijos nėra pajėgūs išbraukti.

Iš profesinių sąjungų Kaune leisto savaitraščio „Darbininkų gyvenimas“ paimtas pranešimas apie įvykusį 1919 m. rugsėjo 21 d. visuotinę Kauno darbininkų streiką.

Ir čia galvojančiam skaitytojui proga įsitikinti, kad anas streikas nieko bendro neturėjo su „proletarine revoliucija“. Darbininkai reikalavo, kad laikų būtų išmokamos algos, kad būtų pasirūpinta tais, kas neturi darbo, kad būtų įgyvendintas socialinis draudimas ir kiti išimtinai ūkio gyvenimo padiktuoti reikalavimai. Ir... su streikuojančiais derybas vedė vidaus reikalų ministras P. Leonas, darbo ministras J. Paknys. Ilgai kalbėdasi, derėdasi ir streikas buvo nutrauktas, nes visa, kas buvo darbininkų reikalauti, pripažinta įgyvendintina. Tai ir vėl akylam skaitytojui proga įsitikinti, kad tada jokios diktatūros nebūta, darbininkai turėjo teisę streikuoti ir su jais tarėsi patys ministrai.

Panašių korespondencijų iš savaitraščio „Darbininkų gyvenimas“ yra tuose dokumentuose ir daugiau. „Darbininkų gyvenimas“ pradėjo eiti 1919 m. rugsėjo mėn. ir ėjo iki 1920 m. vidurio. Jį leido profesinių sąjungų įsikūrus centras Kaune. Laikraštis buvo redaguojamas čia rašančio. Tai buvo nepartinis darbininkų profesinių sąjungų laikraštis.

Tas laikraštis atsidėjęs sekė darbininkų gyvenimą ir rašė apie įvykusius streikus ir streikuojančių reikalavimus. Tada cenzūra tokių dalykų nelietė.

Na štai, kad ir toksai dokumentas kaip Steigamojo seimo rinkimų įstatymas. Jis ryškiai parodo, kad tikrai buvo demokratijos pradai pagrįstas, apsaugas visų rinkikų teises, kas jie bebūtų ir kokių įsitikinimų būtų.

Toje knygoje šitai pasakyta: „1919 m. lapkričio 20 d. — Steigamojo seimo rinkimų įstatymas, rodantis buržuazijos pastangas savo diktatūrai dangstyti demokratinėmis formomis ir jos teritorinius siekimus“.

Savarankiai galvojęs, nors ir pavergtos Lietuvos skaitytojas, nieko tame įstatyme nežiūrėjęs, kad ten dangstomasi frazėmis. Arba teritorinių siekimų. Juk štai Vilniaus sritis, tiesa, ne visa, kuri taikos sutartimi su Rusija buvo numatyta, palikta pavergtos Lietuvos administracijai, bet dalis jos su Vilnimi palikta pavergtai Lietuvai. Tai ir tada St. Seimo tas teritorinis siekimas buvo teisėtas, Maskvos pripažintas.

Nebijota viešumas

Dabar pavergtose Lietuvoje kai kada komunistų tramdoma spauda prasitaria, kad nepriklausomybės, anot jų, buržuazijos valdymo metais nebuvo apibrėžtos darbo valandos, o štai toje knygoje paskelbtas dokumentas, kad jau 1919 m. lapkričio 30 d. buvo paskelbtas darbo dienos ilgumas — 8 valandų. Bet tuoj greta to doku-

mento įdėtas aktas iš ministrų kabineto posėdžio protokolo apie blogą iš Amerikos atsiųstą kariuomeni batų kokybę... Maskviniai komunistai niekur nepralėis progos kaip nors į kapitalistinės Amerikos pašonę įgybtį. Juokinga, kad ir toks dokumentas komunistų akyse turi istorinės vertės.

Bet dar labiau nustebina kitas „istorinis“ dokumentas, tai komunistų atsisaukimas — protestas dėl neleidimo Lietuvos profesinių sąjungų atstovų suvažiavimo. Nepasigirta, kad tas atsisaukimas komunistų išleistas.

Toliau seka žinutės, paimtos iš „Darbininkų gyvenimo“, apie žemės ūkio darbininkų profesinių sąjungų kūrėms. Tai įrodymas, kad tais „buržuazijos“ diktatūros įsitvirtinimo metais laisvai sau kūrėsi ir žemės ūkio darbininkai, o dabar kolchozininkai ir sovchozų kumečiai tokių laisvų neturi.

Yra dokumentas apie Kauno kareivių vienos igulos sukilimą. Įdėtas ir to sukilimo dalyvių tardymų komisijos sudarymas bei teismo sprendimas. Iš tų dokumentų nematome, kad tai buvo komunistų darbas, bet tik tiek, kad komunistai ir čia mėgino prikišti savo pirštus. Tik iš įdėto raitelių pulko reikalavimų to sukilimo metu trykšta komunistinės nuotikos, kaip antai reikalavimas kareivių ir darbininkų tarybų. Bet ar tokio reikalavimo tikrai būta, ar jis pateko to raitelių pulko vadovybei, ir kas tą reikalavimą pasirašė ar kienu vardu jis buvo įteiktas, nėra nurodyta.

Tas Kauno kareivių sukilimas plačiai nuskambėjo to meto St. Seimo posėdžiuose. Ten yra daug ir įdomios medžiagos, kas iššaukė tą sukilimą. Beabūskamas reikalauti ir tą medžiagą istorijos šaltiniuose paskelbti. Deja, tai būtų nusi-kaltimas prieš Kremliaus rašomas „istorijas“.

Įdėta 1920 m. Lietuvos profesinių sąjungų atstovų suvažiavimo rezoliucija.

Rezoliucija plati, veik užimanti keturis tos knygos puslapius. Ji rodo, kad ir tais „buržuazijos diktatūros įsitvirtinimo metais“ darbininkų profesinės sąjungos veikė, jos turėjo savo centrą, dar savo suvažiavimus ir leido savo laikraštį „Darbininkų gyvenimas“, kuris be lietuvių kalbos ėjo ir žydių kalba. Toje rezoliucijoje nieko nėra bolševikiško, bet tik darbinikiško, ir jokių Maskvai linkiojimų. Tiesa, toje rezoliucijoje pasakyta, kad suvažiavimas reikia savo užuojautą ir sveikina Rusijos proletariatą... Sveikam užuojautos niekas nereikia. Tai to suvažiavimo spėta, kad Rusijos proletariatas atsidūręs nesmagioje padėtyje.

Čia tik įrodymas, kad tame suvažiavime būta ir Maskvos politikos šalininkų, bet jie nesugebėjo tinkamai apginti savo pozicijų. Dėl vniybės ir praspruko anie „užuojautos žodžiai“ tokie dviprasmiški...

Galop užlinkame ilgą dokumentą — „Lietuvos ir Tarybų Rusijos taikos sutartis“.

Kas skaitys, tas įsitikins, kad tais metais būta tik Lietuvos. Tos Lietuvos, kuri savo gyventojams visuomet buvo tik Lietuva ir tokia pasiliko net carinės Rusijos metais, kai jos žemės buvo išdalintos gubernijomis ir Lietuvos vardas panaikintas. Ir neabejojame, kad ir dabar jos gyventojams, tais sunkiais raudonosios baudžiamos metais, Lietuva pasiliko

(Tęsinys 2-me psl.)

LIETUVOS TSR...

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

ir liks Lietuva be trijų raidžių priedo.

Po to dokumento įdėta iš 1920 m. liepos 22 d. "Kommunisto" vedamasis straipsnis "Kodėl Raudonoji armija Vilniuje".

Ten taip dvigubai sumetuota, kad Lietuva atsisakė užimti Vilnių. Nors, esą, Rusija patarė Lietuvai užklupti lenkus iš užpakalio ir užimti Vilnių. Tai nieko kito nepal'ko, kaip raudonajai armijai užimti Vilnių ir laikyti savo rankose. Ir, girdi, raudonoji armija pasiliks Vilniuje...

Deja, ten pat būtų tikęs tuo reikalu padarytas pranešimas St. Seime krašto apsaugos ministro Žuko. Jo nėra.

Ministro Žuko pranešimas buvo padarytas St. Seime liepos 16 d. posėdyje. Pranešimas ilgokas, domus. Čia tik kai ką suminėsim.

Vilnių ir patys lenkai zadėjo atiduoti Lietuvai. Deja, pažadėjo, bet nesudarė sąlygų jį pa'mt. Štai ministro Žuko žodžiai:

"Mūsų kareiviai turėjo eiti į Vilnių ir kiekvieną žingsnį imt mūšias, turėjo eiti per lenkų lavonus ir savo lavonus ties Mūsųogala, Rykantais, į pietus nuo geležinkelio visais keliais — mūsų kelias. Priešakinis traukinys važiuojant į Vilnių su Vilniaus komendantūra tapo lenkų apšaudytas. Mūsų kareiviai turėjo išeiti iš traukinių ir stot su lenkais į mūšį. Mūsų šis tesėsi pusantros valandos. Mūsų vaisiai: iš mūsų pusės 7 nukauti, 16 sužeisti. Kiek nukauta lenkų, nėra žinių, bet tai šiuo kart smulkmena. Vakar mūsų kareiviai turėjo eiti kuo smarkiausia ir

čia pakeliui daug ir labai daug sutiko kličių. Vėl dideli mūšiai ir jų vaisiai: internavimas lenkų brigados, lenkų 4 baterijų ir kelių dešimčių kulkosvaidžių paėmimas. 10 val. rytą mūsų kareiviai jėjo su mūšiais į Lentvarį, 10 val. 10 minučių ten pat jėjo bolševikų divizija. Slotį mes užėmėm anksčiau, negu bolševikai. Mūsų divizijos vadas turėjo pokalbį su bolševikų divizijos vadu ir susitarė tuojau važiuoti į Vilnių tartis su bolševikų korpuso vadu dėl Vilniaus paėmimo. Pulkininkas leitenantas Ladyga 2 val. buvo Vilniuje ir kalbėjosi su korpuso vadu. Pokalbis buvo didelis. Matyt buvo bolševikų noras perduoti Vilnių, vistiek dėl kurių aplinkybių, bet noras buvo. Besikalbant mieste kilo didelis triukšmas. Bolševikai išsigando, bet mūsų kareiviai tuojau suprato kas yra, nes išgirdo mūsų "valio". Antroji 7-to pulko kuopa, skubiai perėjusi keliasdešimt varnų pirmą jėjo į Vilnių. Mūsų kareiviai sustojo palei bolševikų korpuso štabą. Išėjo pulkininkas Ladyga ir pasveikino išsirikavusius kareivius. Kareiviai sugiedojo "Lietuva tėvynė mūsų", bolševikai taip pat išsirikavo ir giedojo "Internacionalą". Mūsų kareiviai vėl pagiedojo "Lietuva tėvynė mūsų" ir kilo didelės ovacijos."

Tai va kaip Lietuva buvo "atsisakiusi" Vilniaus... Apie tai neškokite istorinio dokumento "Lietuvos TSR istorijos šaltinių" knygoje. Tas ministro Žuko istorinis pranešimas yra pusės 7 nukauti, 16 sužeisti. Kiek nukauta lenkų, nėra žinių, bet tai šiuo kart smulkmena. Vakar mūsų kareiviai turėjo eiti kuo smarkiausia ir

kaip tada iš Vilniaus buvo išprašyti bolševikai, pasizadėję Vilniuje pasilikti, anot "Kommunisto" vedamojo straipsnio, tokių žinių skelbti Kremlius neleidžia, nes tai bolševikai pasirodytų tikroje istorijos mokslo šviesoje.

Bet tuo dar nebuvo galutinai išspręstas Vilniaus klausimas. Štai ką apie tai rugsėjo 15 d. St. Seimo posėdyje pranešė krašto apsaugos ministras Žukas. Čia tik trumpu žodžiu ištraukos iš jo pranešimo:

"...Rusai Vilniuje vis drąsiau ir drąsiau pradėjo kalbėti ir buvo matyt, kad iš Vilniaus jie rugsėjo 1 d. neišeis. Rugsėjo 25 d. aš įteikiau notą rusų vadovybei atiduoti ne tik antrąją zoną, bet ir trečiąją, tai yra visą mūsų teritoriją. Ultimatinis reikalavimas buvo įteiktas Vilniaus revkomui. Ultimatinis reikalavimas toks, kad per valandą jie turėjo apeleisti Vilnių. Tuo tikslu buvo iš rytų ir vakarų nuo Vilniaus paruošta tam tikras kariuomenės skaičius, kuris paėmė Lentvarį ir N. Vileiką. Rusai protestavo ir sakė, kad mes neturį teisės reikalauti, kad jie drauginai gyvena, kad dar ne metas, kad jie rugsėjo 1 d. pažadą įvykdys. Valanda buvo svarbi. Buvo galima laukti, kad visa rusų siaurės armija trauktųsi per Lietuvą, kad mes sulauksim daug ir labai daug nemalonumų, todėl laukė rugsėjo 1 d. nebuvo galima; reikalavimas įteiktas ir rugsėjo 26 d. jau mūsų vėliava plevėsavu Gedimino kalne (Seimo nariai ploja). Rugsėjo 27 d. išėjo iš Vilniaus paskutinis traukinys, kuriuo išvažiavo ir mūsų gerbiamieji ponai: Kapsukas ir Aleksas - Angarietis (salė juokas)".

Tai tokia to Vilniaus "išsižadėjimo" istorija, bylojanti iš Lietuvos St. Seimo darbų.

Kommunistų vadeivos keršto kupini, 1920 m. spalio 6 d. pagrindėje veikusėje, neva Lietuvos kareivių komunistinių organizacijų vykdomojo komiteto vardu, išleido atsisaukimą, Lietuvos kariuomenės vadovybę šmeižiantį, jį niekinantį.

Tas atsisaukimas baigiamas lokiais šūkiais: "Tegyvuoja Rusijos raudonoji armija ir stipriausia su ja vienybė Lietuvos armijos! Šalin Lietuvos kareivių pardavimą!"

Tegyvuoja broliška sovietų respublikų sąjunga! Tegyvuoja Lietuvos raudonoji armija!" ir kita. Tas dokumentas taip pat įdėtas tuose šaltiniuose.

Jis ir vietoje. Jis įrodo, kad visą laiką Maskvą tykojo Lietuvos žemių. Nepatiko jiems jų išvijimas iš Vilniaus ir tuo buvo užbėgta už akių galimam Rusijos kariuomenės okupacijai Lietuvos. Tai buvo proga išsiplūsti jei ne kitaip, tai bent pagrindinėje išleistam atsisaukime.

Įdėta ir Svalvų sutartis tarp Lietuvos ir Lenkijos. Toliau seka Lietuvos vyriausybės igaliotinio Vilniuje pranešimas spaudoje, kaip Lenkijos kariuomenė, vadovaujama gen. Želigovskio užgrobė Vilnių. Tuo Lietuvos vyriausybės igaliotiniu Vilniuje buvo Ig. Jonynas. Ir čia seka toks "istorinis" dokumentas, kaip Lietuvos komunistinės jaunimo sąjungos įstatai.

Toje knygoje sudėta visa eilė generalinio štabo ir vidaus reikalų ministerijos žvalgybos viršininkų ar kitų ty skyriaus atsakingų valdininkų pranešimai apie komunistų veiklą pagrindinėje, apie jų sučiūmus ir kitkas panašaus.

Yra ir korespondencijų iš

įvairių laikraščių apie buvusias demonstracijas, įvairiomis progomis komunistų suruoštas. Vis, tai įrodo, kad Lietuvoje šiokiu tokiu komunistinio "pagrindžio" būta ir Maskvos agentų stengtasi gaunamas lėšas pateisinti — nedykaduoniauta, bet veikta... Nepamirštos ir buvusių komunistų šiokių tokių konferencijų priimtos rezoliucijos. Jos įterptos tarp Lietuvos valstybės to meto dokumentų, kad sumažinus jų vertę ir pasigyrus, kad komunistų nesnausta.

Išties įdėtas žemės reformos įstatymas, o taip pat ir Kauno universiteto 1922 m. balandžio 12 d. priimtas statutus.

Išsivybės įstatymas pavadintas įstatymišku įteisinimu emigracijos į užsienį.

Tai įrodymas, kad Lietuva emigracijos nebijojo ir "geležine siena" neatsilvėre nuo kitų šalių. Nebuvo baimės, kad visi gyventojai emigruos svetur, kaip kad tokia baime dabar apimta komunistų tvarko-

SIUSK PINIGUS Į SSSR
TIK GRAMERCY DUODA JUMS

- Pilna garantija
- Mes turime Bankų ir Apdraudimo Departamento leidimą ir bendyti iki \$20,000.00.
- Geriausias pristatymas
- Maždaug 10-14 dienų.
- Išmokama pilnai
- Niekio neatšaukiuojama.
- Pasirašytos kvitos

Tik mes vieni duodame pasirašytas gavėjo kvitas už visus persuntimus

Korsas: 9 rubliai už \$10.00.
Už pataravimą — iki \$35.00 — \$3.50. Virš \$35.00 — 10%.

Specializuojasi nuo 1947 m.

GRAMERCY Dept. D.
744 Broad Street, Suite 925
Newark, New Jersey

SIUNTINIŲ DEPARTAMENTAS
118 E. 28th Street, Suite 906
New York 16 N. Y.

N. Y. Telephone: MU 9-0598
Atidaryta 9-5:30 kasdien, Sėstadieniais 10-1 val, Sekmadieniais: uždaryta.

A MERIKOJE
DIDŽIAUSIAS ZEMES
SKLYPŲ BARGENAS
ARKANSAS VALSTYBEJE
NERIBOTAS SKAIČIUS SKLYPŲ PO
40 AKRŲ,
KURIŲ KIEKVIENAS KAINUOJA
MOKANT IS KARTO
\$995 (cash)

Grazi nenualinta žemė esanti puikiu Ozark kalnų papėdėje. Būsite privilegijuoti dabar įsijunge į smarkiu tempu kylanti žemės sklypų pirkimo biznį gražiose Arkansaso piutuose, pietvakarinėje dalyje. Malonumai ir pelnas bus jūsų. Galima plaukyti laivais, maudytis ir mėgierioi puikiame Greer's Ferry ežere.

28,000 akrų pardavimų. Tik kelios minutės kelio iki Heber Springs, aktyvus centras mažai apgyventos Cleburne imperijos. Kiekvienas sklypas yra 40 akrai. Tie sklypai yra 72 mylios nuo Little Rock ir 125 mylios nuo Hot Springs. Žemė yra visiškai neisdirbia.

VIENOJE IMPERIOJE
SKELBIAMOS ISPARDAVIMAS
\$10 įmokėti... \$20 mėnesiui
60 mėnesių išmokėjimui.

\$1,200 išmokėjimui, arba sutaupykit \$205 mokant visą sumą iš karto (cash)

PARDUODAMOS IR KITOS NUOSAVYBES
7,000 akrų arti Picayune, Miss. — netoli Saturn Booster Rockets bandomųjų laukų.
4,000 sklypų prie Biloxi upės, plota linkami gultai žaislai.
1,000 sklypų prie Spring Park Addition, Bay St. Louis, Miss.
18,000 sklypų į pietus nuo Tucson, Ariz., kur įstius metus būna saulėta vasara.

BILLY BOLES LAND INVESTMENTS, INC.
907-908 American Bank Bldg.
NEW ORLEANS, LA
PHONE JA 5-6044

BILLY BOLES LAND INVESTMENTS, INC.
907-908 American Bank Building,
Dept. AFL, New Orleans, Louisiana.
Gentlemen:
I am enclosing a check or money order for:
 \$995 as full cash payment
 \$10 as down payment
for full 40 acres in ARKANSAS UNLIMITED.
Send literature and contract for deed.

NAME _____
ADDRESS _____
CITY _____ STATE _____

ma Rytų Vokietija.

Įdėti net Lietuvoje kalinamų komunistų sveikinimai Rusijos komunistų partijai. Tai įrodymas, kad Lietuvos kalėjimuose komunistai gana laisvai buvo laikomi ir turėjo progas pasveikinti savo maskvinius geradarius.

Yra ir žinių apie buvusių Lietuvos seimų narių politiką sudėtį. Iš čia Lietuvos jaunimas, jei jis turės progos tą knygą skaityti, sužinos, kad Lietuvoje, kaip kiekvienoje kultūringoje valstybėje, veikė ir galėjo veikti kelios politinės partijos, kad buvo seimų rinkimai ir kad tų rinkimų metu buvo galima pasirinkti, už kurį kandidatų sąrašą balsuoti. O dabar okupuotoje Lietuvoje tų galimybių jau nėra.

Po tą knygą žvalgais su gera nuotaika iki jos IV skyriaus — Našizmo įsigalėjimas Lietuvoje.

Perversmas

Čia jau dingsta seimai, juose paklausimai ir visa kita, kas ryškiai įrodė, kad iki tų metų Lietuvos gyvenimas buvo pagrįstas demokratijos pradais. Tegu ne visų vienodai supratų. Būta kovų, būta nesupratimų, būta ir šešėlių, bet visa tai vedė į geresnį rytojū, dėl kurio Lietuvos žmogus grūmėsi, kovojo, dirbo, veikė. Tada gyvavo ne vien tik įvairūs politiniai sąjūdžiai, bet marga spalviai reikėsi ir kiti sambūriai įvairiems tikslams ir reikalams sudaryti.

O štai Lietuvos politinį gyvenimą priginaužus, monopolinėmis teisėmis vienai politinei srovei įsigalėjus, Lietuvos gyvenimas lyg palūžta ir suteikia daug progų kitam monopolistinių partinių teisių šalininkų sambūriui ryškiau pasirodyti niekinant Lietuvos nepriklausomybės idėją.

Į tą Lietuvos nepriklausomybės metų tarpinį įvadą toks: "(iš seimo stenogramos) Posėdžių salėn pro duris prie prezidiumo stalo įeina keli kardininkai. Vienas kardininkų pareiškia: "Gerbiamasis seimas, duotas įsakymas išsiskirstyti". Visi atstovai, seimo pirmininkas dr. J. Staugaitis ir posėdyje pirminkavęs vicepirmininkas atsistoja (Tyla)

Pirminkaujantis Kairys. Atsiprašau, kieno vardu tamsita įsakymą duodi?

Karininkas. Diktatoriaus vardu!

Pirminkaujantis. Kokio diktatoriaus?

Karininkas. Mums žinoti! *Pirminkaujantis.* Ar tamsita žina, kurioje vietoje tamsita esi? Prašau apeleisti salę.

Karininkas. Duodu dvi minutes laiko (Seimo atstovų tarpe kyla nerimas. Pauza. Gredėti atstovų tarpe: "Tegul prezidiumas ką nors daro!")

Pirminkaujantis. (Kreipdamasis į kardininkus) Gal tamsita malonesite apeleisti salę, kad seimas galėtų susitarti?

Karininkas. Ne! (atsisukęs į kardininkus) Ar apsupot? (Iš kardininkų.) "Taip".

Pirminkaujantis. Skelbiu seimo posėdį pasibaigus, sekantis bus susauktas pranešimas (3 val. 43 min. gruodžio 17 naktį. Atstovai skirstosi, apeleisdami salę).

(Tęsinys 4-tam pusl.)

Linksmų Velykų švenčių visiems savo kostumeriams ir draugams linki

A. P. STASIUNAS HANDY HARDWARE

PAINTS — GLASS — PLUMBING
ELECTRICAL SUPPLIES

2652 West 71th St.

GR. 6-8852

Chicago 29, Ill.

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ
linkiu visiems savo kostumeriams
ir draugams

TWO WAY INN

PETRONELĖ PANKAUSKAS, Sav.

549 W. 18 Street

Tel. CA 6-8422

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ
linkiu visiems savo klientams ir draugams

JOE'S TAVERN

JUOZAS SUTKUS

3337 So. Halsted Street

Tel. LA 3-1538

Linksmų Velykų švenčių visiems savo klientams ir draugams linki

VALYS LIGHT & POWER SERVICE

ELEKTROS LAIDŲ ĮVEDIMAS

Sav. V. INDRULENAS

7139 So. Mozart Street

Chicago 29, Ill.

Tel. GRovehill 6-6440

VACLOVO BIRŽIŠKOS KNYGOS

"Naujiensos" galima gauti šias prof. Vaclovo Biržiškos lituanistines knygas:

1. Senųjų lietuviškų knygų istorija, I dalis, 208 pusl. \$2.00
kietais viršeliais \$3.00
2. Senųjų lietuviškų knygų istorija, II dalis, 228 pusl. \$2.00
kietais viršeliais \$3.00
3. Aleksandrynas, senųjų lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1865 m., biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos, I tomas, 431 pusl., kieti viršeliai \$7.50
4. Praeities pabiro, rinkinys straipsnių iš Lietuvos praeties, 352 pusl., kieti viršeliai \$6.50

Čia suminėtoms knygas pasiūsime paštu, jei nurodytas pinigų sumas čekiu ar Money Orderiu pasiūsime tokiu adresu:

**"NAUJIENOS", 1739 So. HALSTED STREET
CHICAGO 8, ILLINOIS, USA.**

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime idrįbę reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialu.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — Tel. VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

SKAITYKITE NAUJIENAS

PIRMAUJANTI DEŠRŲ PREKYBA NEW YORKE

Vokiškos specialybės

SHALLER & WEBER

Augščiausios kokybės produktai

ĮVAIRUS MĖSOS PRODUKTAI • MESA
VIRIMŲ IR KEPIMŲ • DEŠRELĖS • KUMPIAI.

6 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 6

NEW YORKE — 1654 2nd Ave. (85-86 St.). TR 9-3047

RIDGEWOOD — 56-54 Myrtle Avenue VA 1-7068

ASTORIOJE — 28-28 Seimway Street. AS 4-3210

HEMPSTEADE — 310 Front Street. IV 3-5540

FLUSHINGE — 41-06 Main Street. HI 5-2552

JACKSON HEIGHTS — 82-10 37th Ave. DE 5-1154

NAUMĖ LIŪNAITĖ

MIEI! LIETUVIAI!

Mes, trys Lietuvos dukros — aš, Naumė ir mano draugės Augė ir Skardė — senai ir ilgai gyvenome, bet nepasėmė, buvo išvinitos, ilgai ir plačiai klajoje, pastangomis Nado Rasteno, pasiekėme Lietuviskąją Čikagą ir vičiame "Naujiense".

Mes norime atvykti į jūsų namučius ir papasakoti jums savo šurpulnius pergyvenimus senovės tremtyje. Iš mūsų sužinosite apie tals laikus esanti Bangpūčio dvarą Baltijos dugne, malonia Ravine, geruosius Ardenus, mūsų gimtinę — žvyrine, tu laikų Lietuvą ir didingas "Trijų Rožių Švenčė" apieigas.

Mūsų kelionė į jūsų namučius, buvusi \$5.00, dabar tik \$3.00. Prisijudami ar sumokėdami "Naujiensoms", 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., leisite mums atvykti ir viešėti pas jus, iki mielo pasimatymo.

NAUMĖ LIŪNAITĖ

NUTILĖS ŽEMAIČIŲ ARTOJŲ DAINIUS

Butkų Juzė mirė prieš 15 metų

Rytoj, balandžio 22 dieną, suėmė lygiai 15 metų, kai rusų pavertoje Klaipėdoje mirė žemaičių artojų poetas Butkų Juzė. Jis 1893 m. liepos 15 d. gimė Kretingos apsk., Pažvelsių kaime, mirė Klaipėdoje, o palaidotas Telšiuose.

"Aš esu kaimo dainius" — savo eilėraščių knygoje "Darbas ir prakaitas" 1928 metais aiškiai pasisakė Butkų Juzė. "Darbo ir prakaito gyvenime vargdamas, imu savo žodį ten, kur gražiausioji Lietuvos dalis — kaimiečių minios purve braido, sunkiai laukų darbus dirba ir prakaitu duoną valgo".

Tose pačiose knygose, tik jau eilėraštyje Butkų Juzė rašo:

*Klosin arėjams tygū aš kelia
Iš beržų, uosių,
Tave pamėgau, vargo šatele,
Tau ir dainuosiu.*

Taip dainavo Vokietijoje aukštuosius mokslus baigęs, humanitarinių mokslų doktoratą gavęs ir mokytojauti pradėjęs jaunas poetas. 1928 metais, tuojau po perversmo, kai krašte buvo įvesta cenzūra ir panaikintos politinės laisvės,

šitaip pasisakyti ir net eilėraščiuose dainuoti — buvo drąsus dalykas. Butkų Juzė buvo drąsus, todėl jaunimas jį ir mėgo. Jį mėgo dar ir todėl, kad jis buvo ištikimas savo pasiskundymams, nuo jų nenukrypdamas ir visagalių nebijodamas. Jam tekdavo labai sunkiai nukentėti, bet jis nesiskųdavo. Labiausiai jis mėgo mokytojo darbą. Bet kai negalėjo mokytojauti, tai vertėsi žurnalizmu. Kai ir rašinėti buvo sunku, tapo artistu, režisoriu, vaidintoju, kaimo teatrų organizatorium.

Kai aukštuosius mokslus baigusiam žmogui nebuvo vietos mokyklose, jis nuėjo ūkininkauti. Arklo, plūgo ir dalgio jis nebijojo.

Butkų Juzė amatus keitė, bet plunksnos jis niekad nemetė. Jo jaunatvė buvo nepaprastai sunki. Neturtingų tėvų vaikui teko anksti piemenauti, bernauti ir pusėtinai pabadauti. Šie jauni išgyvenimai labai giliai įstrigo į jo sielą. Užtat ir savo eilėraščiuose jis kėlė akštėn socialinės nelygybės klausimą, siekė šviesesnės ateities ir kvietė kitus jos siekti. Rašy-

damas apie žemaitijos ūkininkus, jis sako:

*Nuo ryto lig tamsos guldai po
vagų.
Vos paplaidamas išvargusių
kumelę,
Ir žiemai pristkrauni šieno
bragą,
Kad būtų karvei, sutrauktai
i ragą.*

Poetas Butkų Juzė parašė Pavasarinę artojo dainą. Štai josios žodžiai:

*Mes pradėdam nuolat
galboli:
pavasario metas jau artį,
tuoj gelbesme savąją klotį,
paplaidami bėrį ir sarti.
Vėl vagų guldysme i vagą
ir piktžolės velniškas
rausme.
Priskeldami plūgū noragą
prarasme mes vargų ir
skausmą.*

*Ir pievas ir visą žemelę
naikinlojai nuožmūs apsedo.
Mūs kaimas nerimastį kelia:
— Ei, skriausti viens kitą
juk gėda!*

Butkų Juzė buvo maištininkas, nerimavo. Jis nepakentė neteisybės, nekentė sukčių, stėjo už nuskriaustuosius. Labai dažnai suėdavo į konfliktą su vietos administracijos organais. Administratoriai jo bausti negalėjo, jis niekad nebuvo nuteistas, bet sudarydavo bėdos savo draugams. Jie turėjo važinėti pas karo komendantus, įtikinėti, kad Butkų Juzė nėra užsienio agentas, kad jis tik protestuoja prieš neteisības.

Nepripažino jį ir prie naujų okupantų. Jis neslėpė savo nuomonės apie rusų okupaciją. "Ne rusai pagerins lietuvių būklę, bet patys lietuviai. Rusai tegu tvarko savo krašto reikalus, o Lietuvos reikalus tegu palieka lietuviams". Visoki Liudai Giros, Žiugzdai, Venelovai gavo aukštas vietas ir atsakomingas pareigas pirmas rusų okupacijos metais, tuo tarpu Butkų Juzė buvo išsiųstas mokytojauti į provincijos mokyklą. Jam dar pasakytą, kad jis būtų patenkintas. Jei-gu neaprimis, tai ir provincijoje mokytojauti negalės.

Karo pabaigoje visoki Gričiai, Giros, Guzevičiai iškilo, o Butkų Juzė ir vėl buvo nuvarytas galimai toliau nuo sostinės, į karo metu nuteriotos Klaipėdos provinciją. Po karo okupas išleido Putino, Vienuolio, Zemaitės, Venelovos atrinktus raštus, bet su Butkų Juzė lūkuriaivo. Negalėjo leisti rusiškus verimus, o neišleisti Butkų Juzės. Prieš devynerius metus buvo išleistas jo eilėraščių rinkinėlis, bet štai kas ten apie šį žemaičių dainių sakoma: "Butkų Juzė neišsivadavęs iš smulkiaurbanauzinių pažiūrų. Jis laikęs valstiečius "pasaulio ramsčiais", nematydamas jų klasinės diferenciacijos ir nutylėdamas apie kaimo kapitalistą — būožę, išnaudojančią darbo valstiečius".

To paties leidinėlio izangyje rusoms tarnaujantis lietuvis toliau rašo:

"Jis ne tik nepakilo ligi proletariato gyvenimo bei kovos vaizdavimo, bet apsiribojo žemaitijos, pajūrio, kaimo vaizdais, akcentuodamas meilę žemaičių žemei ir išskirdamas ją iš kitų Lietuvos sričių, dažnai aplenkdamas visos Lietuvos liaudies kovą dėl išsivadavimo. Idėjinės Butkų Juzės klaidos negalėjo neatsiliepti ir jo eilėraščių formai.

"Butkų Juzė stovėjo nuošalyje nuo komunistų partijos vedamos kovos dėl tarybinės santvarkos".

Butkų Juzė, kaip ir daugelis kitų Lietuvos poetų bei rašytojų, rusų policijos buvo prievartaujamas. Jis buvo šaukiamas čekon, ilgai klausinėjamas, naujų okupantų "įtikinėjamas", bet, matyt, neįtikintas. Butkų Juzė atsisakė jiems bendradarbiauti, užtat ir buvo iš-

švartas, o vėliau į Vilnių visai neišeistas. Be to, jau pirmas okupacijos metais porą jo eilėraščių buvo išprievartauti. Rusams reikėjo įrodyti, kad poetai ir rašytojai remia okupantų, todėl pati policija nudailindavo kai kurių rašytojų eilėraščius ir net prozas kūrinis. Panašiai buvo nudailinti ir keli Butkų Juzės eilėraščiai. O prie "Laiško motinai" prisegtas visai eilėraščio nuotakai netinkamas paskutinis paragrafas. "Laiškas motinai" buvo parašytas dar prieš Raudonosios Armijos išsiveržimą į Lietuvą. Štai jis:

*O motina miela! Palaimos
nešėja.
Aš būčiau laimingas,
jei grįžtum su pirmu
pavasario vėju
i Minijos vingį.
Tu savąją meilę, skaisčiausią
svajonę*

*atidavei man,
kod šločiai i darbą už
vargstančius žmones
lėopynės vardan.
Lengviausia man buvo už
piską ant žemės —
ant motinos rankų.
Liūdnumas ir skausmas lyg
tvanas koks semia,
kai jos nebetenkam.*

*Už pasaką saulės, už dainą
ugninę,
girdėtąją vaggę,
mes visą gyvenimą motiną
minim, —
aušrinei ji lygi.*

*Tas žodis šventasis gavina
krūtinę,
igalina kurti.
Tu motina brangi! Tu —
meilės šaltinis,
nežemiškas turtas.*

*Su baltom ramunėm be
perstojo spėjū,
ar būsiu laimingas, —
ar grįši su pirmu pavasario
vėju
i Minijos vingį?*

Rusai bando aukštinti žemaičius primesti kaifamai Liudas Giras, Mieželaičius ir Reimerius, bet lietuviai artovertauti. Rusams reikėjo įrodyti, kad poetai ir rašytojai remia okupantų, todėl pati policija nudailindavo kai kurių rašytojų eilėraščius ir net prozas kūrinis. Panašiai buvo nudailinti ir keli Butkų Juzės eilėraščiai. O prie "Laiško motinai" prisegtas visai eilėraščio nuotakai netinkamas paskutinis paragrafas. "Laiškas motinai" buvo parašytas dar prieš Raudonosios Armijos išsiveržimą į Lietuvą. Štai jis:

GREITOJI PAGALBA ŠIRDŽIAI SUSTOJUS

Illinojaus medicinos kolegijos profesorius Dr. Rheuben Balagot paaiškino visiems suprantamai, ką kiekvienas turi daryti tokiu atveju, jei kas staiga gauna širdies priepuolį. "Visa kas reikalinga, tai dvi rankos ir truputis kantrybės", sako Dr. Balagot. Su tais įrankiais galima tūkstančius gyvybių išgelbėti. Tik reikia žinoti kaip. Štai kaip:

Sakysim, žmogus staiga sugriuva gatvėje. Tuojau reikia jį paguldyti ant kieto grindinio aukštelininką. Patikrinti pulsą. Jei širdis nebemūša, uždėti kairę ranką jam ant krūtinės žemiau širdies. Dešinę ranką paspausk kairę. Atleisk. Vėl paspausk. Vėl atleisk. Vėl paspausk, ir vėl atleisk, maždaug 45 kartus per minutę.

Jei pasitaiko kitas praeivis, tegul jis tuo pačiu metu padaro resuscitaciją, tai yra tegul pučia į burną savo kvapą maždaug lėto kvėpavimo tempu. Jei esi vienai vienas, tai pats tatai padaryk, po kiekvieno trečio krūtinės paspaudimo įpūsk kvapą iš burnos į burną. Šituo būdu atliekamas smūgio išlikto žmogaus širdies darbą. Ranka paspaudžiant, širdis yra kiek prispaudžiama prie nugaros; kraujas iš jos išspaudžiamas ir priverčiamas tekėti į arterijas. Spaudimą atleidus, širdis vėl prisipildo venų krauju. Tas metodas vadinamas išoriniu širdies masažu. Jis buvo išrastas tik prieš

porą metų trijų John Hopkins universiteto tyrinėtojų. Kiekvienas eilinis žmogus turėtų tą metodą žinoti, tuo tarpu net jei, netekę žemės, namų ir gyvulių, eidami rusams vergijų kolchozuose prisimena ištikimą savo poetą Butkų Juzė ir dainuoja jo sukurtas dainas. K. G.

Širdies priepuolio atveju svarbiausios yra pirmosios 4 minutės. Širdies išorinį masažą tuojau pradėjus, sako daktar

ras Balagot, centrinė nervų sistema gali gauti užtektinai deguonio ir apsaugoti smegenis nuo rimtesnio sužalojimo. Deja, dažniausiai tos pirmosios 4 minutės praeina nieko nedarant.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BČIULIS

Linksmų Velykų švenčių linki visiems savo kostumeriams ir draugams

EAGLE RESTAURANT

EVA POVILAITIS

SKANUS LIETUVIŠKI VALGLIAI, UZKANDOS

1743 So. Halsted St.

Tel.: Canal 6-8456

LINKSMŲ PAVASARIO ŠVENČIŲ — VELYKŲ LINKI VISIEMS

ALGIRDAS IR ALDONA BRAZIAI

AL'S HILLTOP LOUNGE

8514 ROBERTS ROAD

Oaklawn, Ill.

Tel.: GArden 2-9561

Sveikinu savo tautiečius su artėjančiu pavasariu ir VELYKŲ ŠVENTĖMIS!

Patariu kiekvienam paskraidyti po pasaulį, aplankyti kitus kraštus ir pamatyti, kaip žmonės kitur gyvena. Galiu jums duoti praktiškų patarimų apie keliones.

Vladas Raščiauskas

WIDE WORLD TRAVEL, INC.,
Prezidentas

9531 Evergreen Plaza Arcade
Chicago, Illinois GA 2-0640

VISIEMS GEROS VALIOS LIETUVIAMS LAIMINGŲ IR LINKSMŲ ŠVENTŲ VELYKŲ

L I N K I

LITHUANIAN DEMOCRATIC LEAGUE

VALDYBA IR DIREKTORIAI

JACK L. JATIS
CHARLES P. KAL
DANNA KAMM
AL. G. KUMSKIS

WALTER S. BALTIS
ALFRED G. PREIBIS
JOSEPH A. VAICHULIS
KAZYS ZIRGULIS

SOPHIE BARCUS

RADIJO ŠEIMOS VALANDOS

Visos programos iš WOPA,
1490 kil. AM. 102-7 FM.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10-11 val. ryto. — Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:00 iki 9:30 val. ryto.

Vakaruškos: pirmadieniais 7 v. v.
Tel.: HElock 4-2413
7159 SO. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO 29, ILL.

LEO'S TEXACO SERVICE

Pilnai užbaigti mechaniški darbai
Pritvirtinti tepalai ir aliejai
Pakeičiamas pakeliamasis
4951 S. California Ave.
(kampus 50 St.)
Chicago 32, Ill.
Leonas Franciskus, sav.
Tel. GR 6-9555

WHITE WAY FLORIST INC.

7149 S. State Street — Chicago, Ill.
Large variety of cut fresh flowers
plants corsages, funeral wreaths, Special
flowers for weddings - anniversaries,
birthdays, etc. Original creations,
reasonable prices.
We deliver flowers all over.
Call VI 6-7149

LIETUVOS TSR...

(Tęsimys iš 2-ro pusl.)

Ir dabar tą vietų skaudu skaityti iš seimo stenogramų. Skaudu ir gėda. Gėda, kad tokių karininkų atsirado. Ir to įvykio pasekoje, toje Lietuvoje "TSR istorijos šaltinių" knygoje atsiranda tokie dokumentai, kaip Laikinosios karo valdžios atsisaukimas. Išidėmėkime — Laikinoji karo valdžia... O karo dar nebūta. Toliau seka: Laikinosios karo valdžios vardu parašytas atsisaukimas ir pasirašytas gener. štabo majoro Plechavičiaus. Paskui Smetonos, Kauno igulos komandanto pulkininko Grigaliūno - Glovackio, atsistatydinimas ministrų tarybos ir prezidento raštai pasirašyti M. Slezevičiaus, K. Griniaus, Kauno karo komandanto pulkininko leiten. Skučo dėl karo stovio įvedimo, gruodžio 19 d. 12 val. seimo posėdžio stenograma apie naujo prezidento išrinkimą ir kita.

Čia prisimintina, kad tame seimo posėdyje dalyvavo tik 42 atstovai, tai yra visas dešimtis blokas, ir jų tarpe dr. J. Staugaitis, atėjęs pranešti apie savo atsistatydinimą. Naujas seimo pirmininkas išrinktas tik 25 balsais, nors kortelių buvo paduota 33, bet 8 — tuščios. Už A. Smetoną į prezidentus buvo paduota 42 kortelės, jų dvi tuščios ir du susilaikė.

Tai formaliai, naujas prezidentas nebuvo išrinktas seimo narių balsų dauguma, bet arkivyskupo Skvirecko ir kan. Saulio jis buvo priskaidintas. Taip atsirado nauja Lietuvos valdžia.

Kiti dokumentai

Ir tos naujos valdžios pasekoje karo lauko teismo sprendimu sušaudomi keturi komunistai, kiti ilgiamis metams nuveisti kalėti už pasikėsinimą atversyti teisėtą vyriausybę... To sprendimo aktas su to karo lauko teismo narių parašais toje knygoje įdėtas ir tuoj po jo seka Lietuvos komunistų partijos centro komiteto atsisaukimas parašytas gruodžio 25 d., o karo lauko sprendimas įvykdytas gruodžio 27 d. Taip apie tai byloja surašytas sprendimo įvykdymo aktas, pasirašytas vyr. leit. Zenkevičiaus, kan. Sabaliausko ir gydyt. kapit. Bruzdėliaus.

Toliau jau seka įvairūs dokumentai apie areštus, kratas, apie komunistinę veiklą pagrindinyje, žinios apie kalinių skaičių, korespondencijos, tilpusios "Pravdoje" ir kitų šalių iš spaudos ištraukos apie įvykusį Lietuvos perversmą bei komunistų sušaudymus, areštus, kratas, įdėta Lietuvos pažangųjų studentų organizacijų protesto rezoliucija dėl perversmo, įvesto teroro. Toji rezoliucija buvo įteikta ministrų tarybos pirmininkui, universiteto senatui ir mėginta ją spawdoje paskelbti. Skelbimas kiek, kur ir kokios šalyje organizacijos buvo uždarytos. Varnių koncentracijos lagerio politinių internautų atsisaukimas ir daug kas panašaus, kas įrodo, kad komunistų pagrindinis tada neišnyko, bet jis lyg ir uoliau pradėjo veikti. Nepamirštas ir Tauragės sukilimas ir tas dokumentuotas bei to sukilimo pasekoje karo lauko teismo sprendimu įvykdytos mirties bausmės, suėmimai ir visa kita su tais įvykiais susijusio — dokumentuota. Tie dokumentai nesukelia jokių abejonių, kad taip buvo. Ir visa tai pamarginta Lietuvos komunistų partijos ta proga išleistais atsisaukimais ir jų leistuose laikraščiuose pagrindinyje ir užsienyje tada įdėtos korespondencijos. Ar komunistų atsisaukimų turinys tas pats, koks buvo, nėra galimybės patikrinti. Platūs Lietuvos komunistų partijos IV konferencijos aprašymas, atsisaukimas

Lietuvoje kareivius, parašytas Lietuvos kompartijos centro komiteto. Žodžiu, komunistinės dokumentacijos gausu.

Ir greta anų komunistinių dokumentų tokie kaip štai: švietimo ministro raštai dėl mokyklų tinklo suretinimo, kad daugiau išduktų sutaupius, statistika apie emigraciją iš Lietuvos, saugumo agentų rinkimo įstatymas ir visa kita, kas varžė Lietuvos piliečių teises, bet nulytas veiksis planus kooperatinis sąjūdis ūkio srityje, o surinkta daug dokumentų apie buvusį Suvalkijos ūkininkų sreeką, apie streikuojančių sušaudymą, jų suimtinėjimus, susidūrimus su policija ir Vidaus reikalų ministerijos saugumo agentų suteikti pranešimai apie tą streiką ir komunistų pogrindį.

Toji visa medžiaga taip sudėstyta, išrinkta, komunistinėms atsisaukimais pažyvirinta, kad susidaro įspūdis, jog tais metais iš vienos pusės valdžiai niekas kitas nerūpėjo, kaip piliečių varžymas, o iš kitos — komunistų imiturtis veikimas pogrindyje stengėsi tų piliečių, ypač darbininkų teises apginti.

Dokumentų kiekis ir kokybė

Viso toje knygoje sudėta 801 dokumentas. Veik trečdalis jų — tai įvairūs komunistų atsisaukimai, iš jų laikračių patimtos korespondencijos, jų konferencijų įvairūs nutarimai ir kiti įvairūs Lietuvos valstybės įstaigų dokumentai ar pranešimai, paskelbimai, svarbiausiai tokie, kurie neigiamai įsiviesioje parodo Lietuvos nepriklausomybės metus. Ir galop, tokie dokumentai, kurie neabejotinai paneigia komunistų sukurtą teiginį, kad 1940

m. revoliucijos, tai yra darbininkų sukilimo pasekoje, Lietuvoje įsikūrė sovietinė santvarka ir Lietuva įsijungė į susovietintos Rusijos sąjungą.

Toje knygoje sudėti dokumentai, kaip antai: Sovietų sąjungos nota Lietuvos vyriausybei dėl naujos vyriausybės sudarymo ir papildomų kariuomenės dalinių įvedimo bei Lietuvos kariuomenės vado gen. Vitkausko įsakymas dėl Sovietų sąjungos kariuomenės dalinių sutikimo ir kiti dokumentai, karlu su Lietuvos komunistų partijos centro komiteto atsisaukimu, vaizdiniai įrodo, kad jokio sukilimo nebūta. Tos knygos redaktorai nesurado jokio dokumentelio, kuris bent jau nors ir netiesioginiai įrodytų, kad kažkas panašaus į sukilimą buvo.

Visos tos Lietuvos gyvenimo atmainos — Nepriklausomybės laidotuvis įvyko Sovietų sąjungos papildomųjų kariuomenės dalinių įžygiavimo į Lietuvą dėka. Ir tą padėką Lietuvos komunistų partija savo atsisaukimu pareiškia Sovietų sąjungos Raudonajai armijai ir Stalinui. Beje, Stalino vando nesuminėta. Pasakyla, kad šūtkiai paleisti, nes esą jie visi beveik pakartojami, kokie buvo birželio 15 d. O tos dienos atsisaukimu Stalinas buvo iššlovintas, ir tas atsisaukimas su tuo jo šlovinimu įdėtas.

Idomus veikalas

Lietuviški duomenys Grigo Valavičiaus 1559 m. "Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos medės ir žvėrty talkai" veikale.

Tuo vardu baigiamas paruošti spaudai miškų inž. Vinco Žemaitis talkos būda atliktas darbas 400 metų Grigo Valavičiaus veikalo sukaikiui paminėti. Prof. Dr. Z. Ivinskis rašo apie Grigalians Valavičiaus "Girų Reviziją" ir Lietuvos miškų tiki XVI a., suteikia bibliografinių žinių apie Grigą (Grigalijų, Grigorijų) Valavičių ir išaiškina, kodėl taip trumpu laiku sunyko Lietuvos didžiosios senovinės girios.

V. Žemaitis straipsnyje "Svarbesni duomenys Grigo Valavičiaus 1559 metų veikalui", aprašo patį veikalą, nurodo dėl ko jis mums, lietuviams, yra brangus ir įdomus.

Petras Būtėnas plačioje studijoje "Jotva - Sūduva" duoda G. Valavičiaus aprašyto krašto į pietus nuo Gardino istorinę ir geografinę kaitinę apybraižą, lokalizuodamas jo (G. V.) aprašytas ir paminėtas medes. Šio krašto (Jotvos - Sūduvos) lietuvišką praeitį P. Būtėnas pameina filologiniais dėsniais, išskirstindamas 140 lietuviškų (jotvingiškų) ir slavintų vietovardžių ir vandenvardžių lietuvišką kilmę ir tai patvirtina istoriškais duomenimis. Be to, įkūša patiesą J. A. Šapokos "Lietuvos istorijoje" įdėtą žemėlapią "Baltų tautos gentys".

V. Žemaitis I-joje dalyje duoda G. Valavičiaus 28 medžių (senovės girių), esančių į pietus nuo Gardino iki už Priepietės aprašymo santrauką su paaiškinimais; II-joje dalyje duoda išsamų vertimą su plačiais paaiškinimais (komentarais) G. Valavičiaus aprašytų ir paminėtų 13 valdinių ir 8 privatininių medžių (slav. pušė), pradedant Perštimo (šiemės vakarus nuo Gardino) ir baigiant Jurbarko mede.

Algirdas Žemaitis paruoš patų anglų kalba šio veikalą "summary" (santrauką). Yra pažadėję atėti talkon dr. P. Jonikas ir J. Dainauskas. Bus įdėti žemėlapiai ir iliustracijos.

Be lietuvių tautos ir valstybės pažinimo, šio darbo tikslas — paremti mūsų teisėtas pretenzijas į lietuvių etnografinės Gardino - Suvalkų - Gėldapės sritys.

Ieskomia leidėjo ar išų vei-

kelo išleidimui. Susidarys apie 100 puslapių labai vertinga knyga, kuri, dėl savo dokumentais paremtų tezių, rusų okupuotoje Lietuvoje negalės pasirodyti viešumon.

Kap.

PASINAUDOKITE PROGĄ.
Mokyklės būti TV žvaigždė.
Pasiteiraukite apie mūsų duodamas
galimybės besimokantiems. Duodame
pamolus ant juvacių instrumentų.
Specialūs išpardavimus.
Gulbranson Pianos & Kimball Pianos
Organs,
EX 748821
FLORIAN BOLSEGA MUSIC FAIR,
4722 Indianapolis Blvd.

LINKSMŲ ŠV. VELYKŲ ŠVENCŲ
VISEMS DRAUGAMS IR KLIENTAMS LINKI

VIKTORAS KOZICA

Gazolino stotis ir automobilių taisymo dirbtuvė
SHELL BENZINAS

Kampus 58-tos ir S. Western. Tel. PR 8-9533

LINKSMŲ ŠV. VELYKŲ ŠVENCŲ
LINKIME VISEMS SAVO KOSTUMERIAMS
IR DRAUGAMS

ROYAL BLUE STORE

A. VALAVIČIUS, A. CEPENAS, K. BRENCIUS

4359 S. Campbell Ave. Chicago 32, Ill.
Tel. BI 7-9475

LINKSMŲ ŠV. VELYKŲ ŠVENCŲ

visiems draugams ir kostumeriams linki

KAUNAS PARK INN

ANNA IR RAY KAUNIETIS

2650 W. 69th St. Tel. Grovehill 6-9753

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENCŲ linki visiems

savo klientams ir draugams

Frank's Television & Radio, Inc.

PARDUODAM IR TAI SOM

3240 So. Halsted St. Calumet 5-7252

Savininkai PAULIUS ENDZELIS, JUOZAS BENDORAITIS

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENCŲ

linkime visiems savo klientams ir draugams

MICHAEL BAJORUNAS

TAVERNA IR DEGTINĖS KRAUTUVE

2451 W. 69th St. Tel.: GR 6-9092

Vietos ir užsienio gėrimai pigiausiomis kainomis.

LINKSMŲ ŠV. VELYKŲ ŠVENCŲ

linkime visiems savo kostumeriams
ir draugams

RED'S PLACE

Kur galima netik įgerti, bet ir gerai pavalgyti.
WALTER ir ELIZABETH MISEVICH, Sav.

2200 West Cermak Road Chicago, Ill.

Telef.: Virginia 7-8874

Pavasari aplankykit savo
gimtąjį kraštą!

Keliaukite populiariu ir draugišku

M. S. BATTERY

Jis išplauks iš Montrealio
— gegužės 4 ir birželio 8.

Maloni ir patogī kelionė į Southampton, Kopenhaga ir Gdynia (Lenkija), iš ten toliau galite keliauti traukiniu ar mašina į kitus rytų Europos kraštus.

KITOS KELIONES IS MONTREALIO:

Liepos 6, Rugpjūčio 10, Rugšio 14, Spalio 15, Lapkričio 13.
Battery — tai modernus, be dūmėlis švarus laivas, su nepaprastai gražiai išpuoštais svečių kambariais ir patogiomis erdvėmis kabinomis. Jūs pasidžiaugsite šiltu draugiškumu, tradiciniai puikiais valgiais ir mandagių pataravimų, siekiančių patenkinti keleivius ir jiems patiekti.

275 svarus bagažo vežame veltui.

Dėl rezervavimo ar informacijų pasitarkite su savo vietiniu kelionių agentu arba

GDYNIA AMERICA LINE

220 BAY STREET TORONTO, CANADA

Linksmų Velykų švenčių visiems savo
kostumeriams ir draugams linki

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Siunčiame siuntinius į visus kraštus
su iš anksto apmokėtais maitais.

TED KUCZEWSKI 4102 Archer Ave.
FRontier 6-6399 Chicago 32, Ill.

Linksmų Velykų švenčių visiems savo
kostumeriams ir draugams linki

KAZYS ČESNAUSKAS

Generalinis kontraktorius namų statybai

6928 So. Maplewood Ave. HE 6-2812

Sveikiname klientus ir draugus

— LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENCŲ —

MARQUETTE FOOD DELICATESSEN

VIKTORAS IR EUGENIA BAČINSKAI

2943 W. 71st Street
Tel. WA 5-1661

LINKSMŲ ŠV. VELYKŲ ŠVENCŲ

LINKI SAVO KLIENTAMS IR DRAUGAMS

MARQUETTE BAKERY

V. ALBRECHTAS, savininkas

2616 West 69th St. Chicago 29, Ill.
Tel. WALbrook 5-3471

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENCŲ
linkiu visiems savo klientams ir draugams

PETRAS M. STANKOVIČIUS

REAL ESTATE ir INSURANCE BROKERIS

714 West 31st Street Tel.: DA 6-2793

**PAVASARINIS
IŠPARDAVIMAS**

**NAMŲ RAKANDŲ,
TELEVIZIJŲ,
AUKSINIŲ DAIKTŲ**

Kainos sumažintos
Didelis pasirinkimas

Svečių kambario setų,
Miegamojo kambario setų,
Saldytuvų, Karpetų
Skalbimo mašinų,
Gazinių pečių,
Televizijų,
Kėdžių, Lempų,
Staliukų, Phonografų,
Laikrodėlių,
Deimantų,
Lietuviškų plokštelių.

LENGVAIS
ISSIMOKĖJIM AIS

**BUDRIK
FURNITURE**

3241 S. Halsted St.
CALumet 5-7237

Atėlara pirmad. ir ketvirtad. iki 9 val.
vakaro. Sekmdieniais 11-5.

Budriko radijo programos sekmdie-
niais iš stoties WHFC, 1450 kil. nuo
2 iki 2:30 val. po pietų.

E. TRASS

RACIONALIZAVIMAS

Luidzi buvo mechanikas. Jis dažnai sakydavo: aš esu tik mechanikas. Bet tai buvo netiesa: jis buvo genijus.

tojai paskyrė prizą — puikią automatinę skalbiamą mašiną — Rozalija atgijo.

— Na, dabar įrodyk, kad tu geriausiai mokėtum sutvarkyti darbą fabrike! Įrodyk, kad tu daugiau nusimanai, negu tie netikėliai inžinieriai! Džasiau, Luidži!

Bet Luidži nelabai norėjo prasidėti su tokiais — anot jo — niekais. Juk jis turi paruošęs milžiniškų planų, o čia kalba eina apie reikalą, vertą tik kelių šimtų tūkstančių li-

Tačiau moteris moka užsi-spirti, ypač, jei jos vyras-gejus, Rozalija švariai nušveitė

virtuvinį stalą, išvyjo vaikus, atnešė popieriaus ir pieštukų ir pasakė:

— Čiupk ir laimėk skalbia-mą mašiną!

Luidži paėmė smailų pieštuką labai atsargiai, nes bijojo sulaužyti. Įbedęs akis į sieną jis stengėsi ką nors sugalvoti, bet, deja, geniališkos mintys nenorėjo kilti. O tos geniališkos mintys buvo labai reika-

Svarbiausia — pirmieji žo-džiai! Luidži užsimojo ir para-šė milžiniškomis raidėmis: "Sumanymai fabriko darbu racionalizuoti". Rozalija paslapčiomis pažiūrėjo į lapą ir pagarbiai pasitraukė į kampa.

Luidži vystė savo projektą vakarais: dienomis jis turėjo su širdgėla dirbti fabrike, kur darbas dar nebuvo racionalizuotas. Rozalija stengėsi atlikti visus namų darbus dieną, o vakarais drožė pieštukus ir padavinėjo savo vyrui švarius popieriaus lapus. Ji niekad nebuvo tikra, kada Luidži ims rašyti. Kartais jis susimąstęs sėdėdavo porą valandų, o paskui ugniakalnio išsiveržimo staigumu imdavo rašyti. Tada atrodė, kad jo galva sprogtu nuo geniališkų minčių. Tada negalima buvo delsti nė vienos minutės!

Konkurso terminas artėjo. Luidži dirbo išsijuosęs, virtuvėje buvo juntamas tūkstančių atmosferų spaudimas. Konkursas dieną virtuvėje spaudimas pakilo iki milijono atmosferų. Pagaliau Luidži pasirašė ir kartu su žmona tekinas nubėgo į fabriką. Jei jis būtų nubėgęs trimis minutėmis vėliau — būtų buvęs jau pėvelu.

Konkurso rezultatai turėjo būti paskelbti už dvidešimt penkių dienų. Per tas dvidešimt penkias dienas Luidži ir Rozalija priartėjo prie pamil-

Hildė von Zobeltz

Laisvė

Po pietų juodu sėdėjo mažo restorano verandoje. Jau beveik dvejus metus buvo juodu pažįstami ir per tuos dvejus metus beveik kasdien susitikdavo šitame restorane. Helga labai mylėjo Diterį ir žinojo, kad ir jis ją myli. Bet juodu vis dar negalėjo ryžtis lemiama žingsniui. Sudėję į krūvą savo atlyginimus jie vis dar negalėtų kartu išsiversti. Juk kartu gyvenant jau reikia šio tokio buto, baldų, indų... Bet ir toks gyvenimas, kaip dabar, nebuvo lai-

šimo bedugnės krašto. Rozalija kasnakt sapnavo skalbiamą mašiną. Luidži svajojo apie fabriko direktoriaus vietą. Štai jis, naujas direktorius, įeina į kabinetą ir išmeta senąjį direktorių pro duris, kaip šuniuką. Štai jis, Luidži, sukvičia visus darbininkus ir pašako iškilmingą kalbą. Štai...

Virpančiais pirštais Luidži atplėšė didesnį voką. — Mes laimėjome skalbiamą mašiną! — suriko jis. — Čia pažymėjimas!

Rozalija plėštė išplėstė laišką iš jo rankų. Luidži atplėšė ant-rąjį voką ir ėmė garsiai skaityti. Fabriko direktijos laiškas buvo parašytas labai mandagiai, bet jį beskaitant Luidži balsas kimo: "Jūsų įteikti racionalizavimo sumanymai buvo pripažinti geriausiais, ir Jūs laimėjote pirmąją premiją. Fabrikui dabar reikės daug mažiau darbininkų, ir mes turime pranešti Jums, kad, deja, esame priversti atleisti Jus".

Vertė E. J.

mingas. Kasdien tartis, kada susitikti, kasdien atsisveikinti, kasdien galvoti, kas bus toliau. Helga jautė, kad Diteris susiverinęs ir nepatenkintas. Štai ir dabar jis sėdi užsimėgęs, lyg snaudžiant.

— Diteri, — sušnibždo Helga ir paglostė jo ranką. — Kas yra? — susierzinęs paklausė jis. — Negali nė truputuko pasilsėti... — Jis atsimerkė ir pamaisė šaukšteliu kavą. — Ar tu pavargęs, Diteri? — Ne, bet aš galvoju. Juk tai, tikiuosi, neuždrausta? Helga liūdnai nusišypsojo. — Žinoma, ne! Bet iki šiol tu man visada pasakydavai, apie ką galvoji. Pasakyk... Jis staigiu judesiu atraukė savo ranką.

— Taigi, — iškošė jis, — tu visada norėjai viską daryti bendrai. Tai man įgriso. Kiekvienas bent retkarčiais nori pasijusti nepririštas. Helga kruptelėjo. — Tu mane nesupratai, Diteri! Juk aš tik iš meilės... Jis metė šaukštelį į lėkštelę ir pertraukė Helgą: — Iš meilės! Aš žinau! Tie žodžiai persekioja mane jau pusę metų! Aš jau kiek kartų steniasi įtikinti tave, kad man reikia laisvės, o ne vergijos iš meilės! Bet tu... — Palauk, mielasai! — energingai, staigiai pagriežtėjusiu balsu atkūrė Helga. — Kas kam skųsdavosi, kas iš ko laukė patarimų, kas iš ko reikalavo intereso iš meilės net tada, kai aš nieko neišmaniau? Kas prašė susitikti? Kas parinko šitą restoraną "pasitarimų valandėlei"? Pagaliau, kas iš viso sugalvojo tą "pasitarimų valandėlę"? O ar tu paragalvojai, kad ir aš norėčiau turėti šiek tiek laisvės?

Diteris buvo pritrenktas. — Aha, tad ir tu...? — Žinoma, ir aš! Aš manau, kad jau pats laikas mudviem būti protingesniems. Juk, pagaliau, mudu laisvi žmonės, mudu rišo tik mudviejų širdys. Bet mudu galėsime draugauti ir rečiau susitikdami.

— Dešimt dienų? Ar ne per ilgą? — Dešimt dienų? Jos taip greit prabėgęs. Mudu būsime visai laisvi, galėsime veikti, ką norėsime, susitiksim su draugais, eisime į kiną, teatrą, į svečius. Diteris linktelėjo: — Teisinga. Tu protinga moteris, Helga.

Po pietų pertraukos, netęjęs į staigą, Diteris nustebino visus savo gera nuotaika. Kaip gera būti laisvam, visiškai laisvam! Vakare jis nuėjo į kiną, patenkintas atsisėdo ir... netrukus ėmė nuobodžiauti. Jis sutiko kinę kai ką iš savo draugų. Visi buvo atėję su savo sužadėtinėmis arba pažįstamomis. Tik jis buvo vienas. Gal susipažinti su kokia nors mergaite? Bet kam? Ak, nuobodu, nuobodu! Kažin, ką veikia Helga? Jos pasiūlymas buvo toks staigus. Kažin, ar ne...? Bet tai ne jo reikalas. Dešimt laisvės dienų, visiškai laisvės!

— Ne, panelė Helga išėjusi, ir aš nežinau, kada ji grįš. — Ar ji išėjo viena? — Iš namų — tikrai viena. — Diteriui pasirodė, kad šeiminiškė klaidingai šyptelėjo. Diteris įsiuto, o įsiutimas — blogas tal-kininkas einant gulti. Diteris nemiegojo visą naktį, kitą die-

na pietų pertraukos metu jis nuskubėjo į Helgos darbovietę. Helga išėjo su būriu savo bendradarbių. Diteriui pasirodė, kad ji niekad dar nebuvo tokia graži ir linksma. Be jokios atodairos jis prasiveržė pro būrį. — Kur tu buvai išėjusi vakar? Helga, apsimetusi nustebusi, pakėlė akis: — Aš? Ar jau praėjo dešimt dienų? Dieve, kaip greit bėga laikas! Diteris stvėrė jos alkūnę lyg replėmis. — Eime į mūsų restoraniuką, Helga. Gana šitų pokštų. Pasitarkime dėl... na, dėl datos. — Eime! Ir, tarp mūsų kalbant, vakar aš buvau namie, tik aš paprašiau šeiminių, kad nieko tau nesakytų. Vertė L. U.

Skelbkitės "N-nose"

PRINTING OFFSET DPLICATING Lined forms. Varityped heatings, pasteup ready for cameras. 80 square inches average job \$8.00. Presswork running black ink, \$2.00 per thousand, minimum order 5 thousand on 8 1/2 x 11 stock. Plus stock. Also mimeograph run available.

GOLITKO LETTER SERVICE Room 1523 19 South LaSalle Street Chicago 3, Illinois

EASTER GREETINGS ST. PAUL FEDERAL SAVINGS 6700 W. North Avenue Chicago 35, Ill. NA 2-5000 FRANK P. KOSMACH, President

SKAITYK PATS IR PARAGINK KITUS SKAITYTI NAUJIENAS

LINKSMŲ ŠV. VELYKŲ ŠVENČIŲ linkiu visiems savo kostumeriams, draugams ir pažįstamiems LITHUANIAN BAKERY Sav. ANTANAS KAZILIONIS Reikalaukite mūsų gaminių visose krautuvėse. 2450 WEST 59th STREET Tel.: HE 4-7434

JUOZAS IR SŪNUS NAUJOKAIČIAI su šeimomis linki visiems savo draugams, buvusiems ir būsimiems klientams LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ BALDŲ IR PIANINŲ PERKRAUSTYMAS 2022 West 69th Street Chicago 36, Illinois Tel.: WALbrook 5-9209

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ visiems kostumeriams ir draugams linki GRAY'S SHELL SERVICE Savininkas PETRAS GRAZINSKAS 6654 S. California Ave., Chicago 29, Ill. Tel. PR 8-9676

Linksmų pavasario švenčių Velykų linkiu visiems savo kostumeriams ir draugams "DELTA" TAVERN AL. IR B. URBONAI užėigos savininkai 1714 W. 46th St. Tel.: Virginia 7-9528

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ linkiu savo pacientams, draugams ir pažįstamiems DR. A. J. BERTASH 736 West 35 Street Phone: YA 7-5921

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ linkim visiems savo kostumeriams, draugams ir pažįstamiems ST. ir L. JASINEVIČIAI TAVERNOS SAVININKAI 2845 West 71st Street

COSMOS TRAVEL BUREAU PIONIERIUS KELIONIŲ SRITYJE • DAUGIAUSIAI PATYRĘS RUŠIANŲ IŠVYKAS | USSR IR RYTŲ EUROPOS KRASTUS Mes parūpiname visas į USSR asmenims, kurie į čia atvyko per ar po II Pasaulinio karo ir dabar yra JAV-bių piliečiai. AR JUS NORITE ATSKIQUIESTI SAVO GIMINES IS USSR? — SUSIZINOKITE SU COSMOS COSMOS TRAVEL BUREAU 45 WEST 45th ST., NEW YORK 36, N. Y. — Tel. CI 5-7711

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU! Jei norite užtikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė! Išitikus, neturėsite jokių nemalonumų. "Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters" O'MALLEY & MCKAY, Inc. 222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043 Telefonas: CEntral 6-5206 Generaliniai Agentai šių Kompanijų: COLUMBIA INSURANCE COMPANY PEARL ASSURANCE COMPANY LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO. MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO. MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

Donald Petkus Anthony Petkus A. PETKUS & SŪNUS NAUJA KOPLYCIA MARQUETTE FUNERAL HOME 2533 West 71st Street (Maplewood gatvės kampas) GRovehill 6-2345 TOWnhall 3-2108 Pilnas laidotuvių aptarnavimas, įskaitant karštą ir pasineuojimą mūsų gražiom koplyčiom, yra nuo \$375.00; \$420.00; \$595.00; \$650.00; \$695.00; \$750.00; \$875.00; \$945.00; \$975.00; \$990.00 ir daugiau. Karštą palimą pasirinkti koplyčioje. GRAZIOS INDIVIDUALINES KOPLYCIOS Mašinoms pastatyti aikštė. Lietuviams teikiama šios rūšies patarnavimus 30 metų.

LINKSMŲ ŠV. VELYKŲ ŠVENČIŲ linkime visiems savo kostumeriams ir draugams GRANT WORKS COAL & OIL (WE SELL FUEL OIL) ADAM BERNADISIUS, Sav. 16th St. and 49th Court Cicero 50, Illinois Phone: OLYmpic 2-9311

LINKSMŲ ŠV. VELYKŲ ŠVENČIŲ visiems draugams ir kostumeriams linki ANTANAS VASILIAUSKAS MAISTO KRAUTUVĖ 1345 So. 49th Avenue Cicero 50, Illinois Tel.: TOWnhall 3-2834

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ LINKIME Visiems Savo Kostumeriams ir Draugams! SIUVĖJŲ DIRBTUVĖ PRANAS IR IEVA NAVAUKASKAI, Sav. Cleaning, Pressing and Repairing 2653 W. 43rd St. Tel.: LAfayette 3-4116

Linksmų Velykų švenčių linki visiems savo kostumeriams ir draugams SUKYS - DOODY - ANTONISEN INC. REAL ESTATE — INSURANCE 3252 So. Halsted Street CALumet 5-2520

LINKSMŲ PAVASARIO VELYKŲ švenčių linki visiems savo klientams, draugams ir pažįstamiems ANNS TAVERN MRS. ANN SEGDA, Sav. PACKAGE GOODS AND LIQUORS 827 West 33rd Street Tel.: LA 3-4349

OAK PARK
JAGUAR-TRIUMPH VOLVO LTD.
ALL MODELS AVAILABLE
845 Madison Street
Ph. 848-0550

JOE'S MARKET
Sviežia mėsa ir paukštiena kasdien
A rusišes kiaušiniai 3 tuzinai \$1.29
4015 W. 31st Street.
Cliffside 4-1171
JOSEPH VRANEK Jr., savininkas
Kai atvyksite į krautuvę, paminkite šį skelbimą.

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ
linki visiems savo kostumeriams,
draugams ir pažįstamiems

GINTARAS RESTAURANT

MARIA IR JUOZAS ROCKAL, Sav.

2151 W. CERMAK RD. Tel.: VI 7-8179

LINKSMŲ ŠV. VELYKŲ ŠVENČIŲ
klientams ir draugams linki

HEALTHY FOOD RESTAURANT

LIETUVIŲ VALGYKLA
JULE BICIONAS, Sav.

3236 So. Halsted St. Tel. DA 6-9837

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ
linki visiems savo klientams, draugams
ir pažįstamiems

BRUNO KLEMKA

Home Builder and General Contractor

3931 W. 62nd Street Chicago 29, Ill.
Reliance 5-1384

LINKSMŲ ŠV. VELYKŲ ŠVENČIŲ
— Linki —
visiems savo draugams, pažįstamiems bei kostumeriams

MARCIE'S TAVERNA

837 West 34th Place Virginia 7-8704

LINKSMŲ ŠV. VELYKŲ ŠVENČIŲ
linkime visiems savo kostumeriams
ir draugams

SUZANS PLACE

Z. and J. Badauskai
Tavernos savininkai

3238 So. Halsted St. Tel. DA 6-9460

LINKSMŲ ŠV. VELYKŲ ŠVENČIŲ
linki Roosevelt Furniture Bendrovės direktoriai:
Feliks A. Raudonis, Nellie Bertulis, Frank Lengvis ir
visas štabas visiems savo kostumeriams
ir draugams

**ROOSEVELT FURNITURE
BENDROVĖ**

2310 W. Roosevelt Road SEeley 3-4711

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

IS OKUP. LIETUVOS
POEZIJOS

Janina Degutylė

ZVEJŲ LAIVAI

Jūra mėlyna užsideda žalsvai,
Smėlis baltas, skliautas
gintarinis,
Tuo išplauks margi žvejų
laivai,
Visą naktį užsilės grumtynės.
Susigrūms mažytis žvejas
žemės lašas
Su nepermaldaujama gelme,
Kolei atsileis jūnai, išnešus
Pilną tinklą jam sūriam delne.
Žuvis žvilgančios — jo duona
ir likimas.

Ir gyvenimo prasmė.
Jūra mėlyna — kovos
šaukimas —
Ir mirtis, ir džiaugsmas, ir
giesmė.

Ir išplauks margi žvejų laivai
į jūrą —
Violetiniai ūkai gelsvam
skliaute.
Jie skubės su atkaklumo burėm
Per žalsvą atlošaisius bėgti.
Ir išplauks mažytis žvejas —
jūros lašas —

Už tą jūrą,
Už gyvenimą
Didesnis.

AUTOBUSE

Gluosniai nuogi, iškėlę ilgesį,
Zvilga veidrody šlapio asfalto.
Lūpų dainuojančių
nenutildysi. —
Jos įprato prie vėjo šalto.

Tai tik spyruokliai štaurėjų
lankstai.
Nešam — kaip šviesą dienų ir
naktų —
Didelę dalią mažose rankose,
Rūpestį juodą ant kaktų baltų.

Lektia krūmokšniai rausvi pro
akis,
Balti stulpeliai — posūkių
vingiai.
Plaka širdis. Ji išlaikys
žemę didžiulę ir stebuklingą.
Paims ji meilės alkį ir šilumą,
Ir neapkyntos vėrdančią jėgą.
Ir darbo gausmą, ir darbo
tylumą,
Ir kvapą rūtis, ir šviesą
sniego...

Širdis mažytė žemę didžiulę
Iškels aukštai iš mirties
pavojų. —
Skuba autobusas. Gluosniai
bičiuliai
Lydi ir moja, lydi ir moja...

Man visur namai.
Silo pastogė,
Pilna garsų
Ir nematomų rankų rūpesčio.
Ir vakaro apšviestos gatvės
Su šokančiais liepų šešėliais,
Ir kopų aukštų vienatvė,
Ir aikščių vaikštas juokas.
Ir ten, kur laukia,
Ir ten,
Kur niekad niekas nelauks.
Man visur namai —
Visas pasaulis.
Vandenynų banga ir dugnas,
Ir dykumų smėlis karštas
(Mano kojos gal jos nepalies),
Didžiuliai užiantys miestai,
Neatrastos šaukiančios žemės,
Visur, kur gyva širdis,
Kur žmogiškos pėdos įmintos,
Kur daužos gyva širdis
Baltoj ir juodoj krūtinėj...
Kur moka mirtim už gyvenimą,
Gyvenimu moka už laisvę.

Man visur namai —
Visas pasaulis
Ir ieškosis namų amžinai —
Prie kiekvieno medžio ir
akmenio,
Kiekvienoj atkanoj širdy —
Uždarytoji ir atviroj —
Aš ieškosis namų amžinai —

Kunigas už autanaziją

Romos katalikų teologas, St.
Louis universiteto moralinės
eologijos profesorius kun. Ger-
ald Kelly pasisakė už tai, kad
be vilties pasveikti ligonis turi
teisę atsisakyti gydymo prie-
monių, kuriomis siekiama pra-
ilginti jo gyvybę.
"Teisė atsisakyti gydymo

Tarp džentelmenų

Tikras įvykis Briuselyje

Monsieur Leguarde grįžo na-
mo apie vidunaktį. Vakaras
buvo praleistas smagiai, ir
monsieur Leguarde buvo pa-
tenkintas. Neskubėdamas mon-
sieur Leguardeėjo savo sode-
lio taku ir staiga apstulbo: kaž-
koks vyras buvo pakibęs ant
rankų, laikydamasis už palan-
gės prie madame Leguarde
miegamąjį kambario langą.
Monsieur Leguarde nuselino į
garažą, nuėmė nuo vinies me-
džioklinį šautuvą, užtaisė šra-
tais, tyliai išselino į sodeį ir
taikliai suvarė visą užtaisą į
tam tikrą naktinio svečio kū-
no dali. Įsibrovėlis suriko ir
krito žemėn.

Monsieur Leguarde įsiveržė
į savo žmonos miegamąjį ir,
neleidęs jai ištarti nė žodžio,
suriko:

— Jis guli ten, ties langu!
Gali dabar pasirūpinti juo ir
nugabenti namo!

— Ką, dėl Dievo meilės? —
sušuko niekuo nekalta ma-
dame Leguarde.

glūdi pačiame ligonyje; ir tik
kai ligonis pats nebegali nuo-
sprendžio padaryti, jo valią
gali išreikšti jo giminės, glo-
bėjai ar gydytojai. — pareiškė
prof. Kelly.

"Jei ligonis ar jo giminės
negali apsispręsti dėl tolimės-
nio gydymo beviltinai sergan-
čio ligonio, tūtai gali padaryti
gydytojas. Tai reiškia, kad gy-
dytojas gali padaryti visa, kas
jo nuoširdžiu įsitikinimu yra
geriausia ligoniui, prisilaikant
moralinio įstatymo".

Priežastys atsisakyti tolimės-
nio gydymo galičios būti ne-
pakeliamos išlaidos, skausmas
arba rizika. "Gali būti atsiti-
kimų, kada ligonis sąžiningai
atsisako gydymo, nes palygi-
nus su tokio gydymo nauda
išlaidos yra perdidelės".

CHICAGOS SVARIAUSIAS IR
MODERNISIAUSIAS DARŽAS
BUČODARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

MOVING
Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
3415 So. Lithuania Avenue
Tel.: FRontier 6-1882

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ŽEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

Nauja motis ir tabletės atnaujina
viltį kenčiantiems nuo

Arthritis - Rheumatism

Ši nauja kombinacija, AMERPOL
skubiai palengvina sąnarių uždegimo
sukeltą skausmą, paraudimą ir suma-
žina skaudančių raumenų sutinimą,
kurį sukelia artritis ir reumatizmas.
Motis, 98c. Tabletės \$3.50 pas jusų
vaistininką.

LINKSMŲ
VELYKŲ

AL. VAITIS

J. B-dis

— Tavo meilužis! Bet aš jį
pasveikinau taip, kad jis nie-
kad nemėgins grįžti!
— Ar iš proto išėjai? Aš ne-
turiu jokio meilužio! Dėl sa-
vo kvailo pavydulio tu nužu-
dei žmogų!

Bet iš tikrųjų nebuvo taip
jau bloga, nors pašautasis ir
raitėsi ant žemės, nes "tam
tikra kūno dalis" degė, lyg pra-
gario ugnies kaitinama.
— Ar tamsa norėjai išbrau-
ti pas mano žmogą? — paklau-
sė monsieur Leguarde, steng-
damasis pastatyti nepažįsta-
mąjį ant kojų.

— Jūsų smegeninėje, tur būt,
viskas susimaišė, — dejuoda-
mas atsakė nukentėjęs. — Jei
jau būtinai norite sužinoti, ką
aš čia veikiu, tai aš pasaky-
siu. Aš norėjau įsilaužti ir šio
to pasiskolinti iš jūsų.

— Ak, jei tik tiek, — links-
mai pasakė monsieur Leguar-
de, — tai dar nėra taip jau lu-
bai bloga.
— Bepiga jums šitai kal-
bėti, — piktai atkirto išbrovė-
lis. — O kas žino, kiek praėis
laiko, iki užgis mano garbin-
goji užpakalinė dalis?
— Apie tai nekalbėkime! —
paguodė monsieur Leguarde
savo naktinį svečią. — Tai jau
mano rūpestis.

Šiuo metu nukentėjęs išbro-
vėlis guli ant pilvo — supran-
tama, kodėl — monsieur Legu-
arde name, po truputį taisosi ir
jau nebekeikia. Tai pavyzdys,
kaip turi būti tvarkomi delika-
tūs dalykai džentelmenų tarp-
pe. Nes monsieur Leguarde
nuomone, pasikėsinimas įsil-
laužti į svetimą namą ir pasi-
kėsinimas užmušti žmogų iš-
lygina vienas kitą. Šitokių at-
veju neapsimoka be reikalo
varginti įstatymų saugotojų.
E. J.

**Tautų kapinynas
Sibiro tundroje**

Jau išėjo iš spaudos H. Taut-
vaišienės parašyta 134 pusla-
pių, mažo formato knyga. Toj
knygoj veik protokoliškai do-
kumentuotai sudėta kas auto-
rės kartu su kitais ištreimtais
lietuviams išgyventais Atšiaurėje
— Arktikoje, — ten, kur tris mė-
nesius užgula šurpi naktis su
žiauriomis pūsnimis — pugo-
mis; kur vasaros vos pora mė-
nesių; kur giliau žemėj neiš-
eina pašalys ir kur teko ištrei-
tiems badaujančiams dirbti, įsi-
kurti ir retai kam trijų metų
būvyje išlikti gyvu. Mirė vai-
kai, mirė jų tėvai, bado užkan-
kinti, nepakeliamo šalčio var-
ginami, sunkauso darbo gena-
mi, ligų užklupti ir utelių grau-
žiami, enkevedistų keikiami.

Ten, kur upė Lena įteka į
Ledų vandenyną, jos, tos upės
saloje — Trofimovske supiltas
didžiulis lietuvių ir kitų tau-
tų kapinynas Sibiro tundroje
— komunizmo kūrėjų nukan-
kintų žmonių.

Tai knyga, kurią perskaičius
negali nusikratyti sukeltų šurpi-
pių vaizdų. Kas skaitys, gal už-
tiks pavardes ir savų artimų,
kurie ramybėj ilsis tos Sibiro
tundros kapinyne.

Tas ir daugelis kitų Sibire
lietuvių ir kitų tautų kapiny-
nai įpareigoja, verčia nenurim-
ti iki visų tų žiaurybių kaltinin-
kai nebus patraukti atsakomy-
bėn, iki tos šviesios gyventoj-
jams primesta santvarka nebus
nušluota.

Knygos pabaigoj K. Bielinis
duoda kai kuriuos paaiškinim-
mus ir papildymą.

Knygą išleido LSS Literatū-
ros Fondas. Spaudė Lietuvių
Enciklopedijos spaustuvė So.
Bostone.

Knygą užsisakyti galima: K.
Bielinis, 29 West 57th St., New
York 19, N. Y.; Naujienose, Ke-
leivyje bei Mr. J. Novog, 37
Windermere Ave., Toronto 3,
Canada.

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ
linkime visiems savo draugams ir
pažįstamiems

MICHAEL KIRAS
Chicago, Ill.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

Linksmų Velykų švenčių linkime visiems
savo kostumeriams ir draugams

ECONOMY MEAT MARKET

MARIE IR KLEMENSAS NORKUS

2033 So. Halsted St. Tel.: CAAnal 6-9597

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ!

**ANNA R. KRUKONIS
INSURANCE**

2803 Hyde Street — Rockford, Ill.

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ
klientams, draugams ir pažįstamiems linki

KAZYS KARAZIJA

GENERALINIS KONTRAKTORIUS

5316 So. California Ave.
Tel.: RE 7-5060

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ
linki visiems savo kostumeriams ir draugams

ZOLP'S MILLWORK

LIETUVIŲ ĮSTAIGA
SYLVESTRAS ir MARIE ZOLP, Sav.

3554 South Halsted Street
Tel.: YArds 7-2576

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ
linkiu visiems savo draugams ir
pažįstamiems

MICHAEL KIRAS
Chicago, Ill.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE